

bulletin

december 2013

4

zaterdag 8 maart 2014

Plantage Filmfestival:

Deborah van Dam

Inhoud van dit bulletin

- 2** Activiteiten Plantage Poëzieprijs 2014
Terugblik Plantage Poëzieprijs 2013
- 3** Terugblik SOOP-lezingen september, oktober, november
- 4** Terugblik Wandelen in Amsterdam-Noord
Terugblik Muziek in Eik en Linde: Laura Stavinoha
Nieuws Onze website
Ook in de buurt Zojuist verschenen
Ook in de buurt Galerie Overstroom
- 5** Ook in de buurt Brugwachtershuisjes
Observaties uit de buurt Eik en Linde
Bekende buurtgenoten deel 2 G.F. Westerman

Desmet Studio's

Plantage Middenlaan 4a

Ons Plantage Filmfestival 2014 vindt plaats op zaterdagmiddag 8 maart, ook dit jaar weer in Desmet. Deze keer staat de jonge documentairemaakster Deborah van Dam – binnenkort een buurtgenote – in de schijnwerpers. Zij gooide vorig jaar op het IDFA hoge ogen met haar fascinerende film: *De Baby*, een documentaire over de Joodse oorlogsbaby Anneke, die kort na de bevrijding naar de Verenigde Staten wordt gebracht en voor wie haar verleden altijd een mysterie is gebleven. Tot 65 jaar later twee onbekende Nederlanders zich bij haar melden. Ook de vader van Anne Frank heeft in dat verleden een belangrijke rol gespeeld. Natuurlijk vertonen we op 8 maart nog meer films en filmfragmenten van Deborah van Dam, die uiteraard aanwezig zal zijn om haar films toe te lichten en vragen te beantwoorden.

Zie voor meer informatie over de cineaste en voor het programma ons bulletin in februari a.s.

cultuurvrienden vereniging vrienden van de plantage

Redactie Ko van Geemert, Fred IJsebrands, Ineke Vlug, Ester Wouthuysen

Uitgave Vereniging Vrienden van de Plantage, Plantage Middenlaan 18, 1018 DD Amsterdam, www.vriendenvandeplantage.nl, info@vriendenvandeplantage.nl

Versijnt 4x per jaar. **Bestuur** Leon Deben (voorzitter), Paul Verberne (secretaris), Fred IJsebrands (penningmeester), Ko van Geemert, Michaela Hanssen, Ineke Vlug en Ester Wouthuysen. **Nieuwe leden** aanmelden via onze website.

Contributie particulieren €16, huisgenoten €7, instellingen/bedrijven €35 p.j. Betalingen NL04 INGB 0004 4314 90 t.n.v. Vereniging Vrienden van de Plantage, A'dam.

Plantage Poëzieprijs 2013

Van de 292 ingezonden gedichten op het thema *Uitvaart* voor deze 22e strijd om de Plantage Poëzieprijs heeft de jury, bestaande uit Ko van Geemert (voorzitter), Adeline van Lier en F. Starik, de eerste prijs toegekend aan het gedicht 'Zorgvlied' van Cees van Ede. Tweede werd Koen Zonneveld met 'Nooit meer slapen' en derde Niels Blomberg met 'November Rain'. De belangstelling voor de middag op 28 september in de Tangosalon was bijzonder groot. De eerste prijs was een kunstig reiskoffertje, een kunstwerk van Marianne van Berlo, tangodanseres en -docent, tevens beeldend kunstenaar.

Plantage Poëziewegstrijd 2014

Het thema voor de volgende Plantage poëziewedstrijd is 'drank'. Graag uw gedichten vóór 1 mei 2014 insturen naar ppp@vriendenvandeplantage.nl. De jury wordt gevormd door Bas Lubberhuizen, Paul Arnoldussen en Ko van Geemert. De winnaar ontvangt een kunstwerk van een kunstenaar uit de buurt, dit keer Wim Vaarzon Morel.

De winnende gedichten 2013

ZORGVLIED

Aan het stille Kinderhofje
grenst de Grijze Vlindertuin,
niet ver van Paradiso – maar
voor Maud is dat te ver.

Je moet bij Hadramout linksaf,
daarna weer een keer naar links
en daar ligt ze: naast Marina,
in hetzelfde graf als Mientje
(daar kan zelfs nog iemand bij,
Mientje was niet heel erg groot).

Peter ligt er om de hoek,
net als trouwens Lodewijk,
Swaantje weer een laantje verder.
Verdomme, 't lijkt een reünie,
waarvoor ik als enige
niet uitgenodigd ben.

Zo loop ik keer op keer
achter mijn geliefden aan
in de wetenschap dat zij
niet wilden dat ik mee zou gaan
en slenter ik verloren terug
over de Fluwelen laan.

Cees van Ede, eerste prijs

Cees van Ede

NOOIT MEER SLAPEN (voor Frenk)

Hier ligt geen oude man. Een man die zijn kleinzoon
ooit vertelde hoe groot je wel niet worden kan:
een echte vent, je eigen stad, minister-president
en als je goed doet zal je mensen voor je winnen.
En word je op een plaats teruggezet, geen nood,
geen zelfbeklag. Je kan altijd weer een land beginnen.

Maar sta je ergens voor, zegt hij, duik dan diep
en knok op tijd. Draag je trots als een voetstuk,
denk zo hard als je zal zijn. Vergeet niet wie er
voor je was, van wie je zoon of broertje bent.

Wees sterk. Spreek recht. Scherp je tong. Zet de wet
naar jouw mond. Leef langer dan je slapen kan.
Bak een biefstuk in de nacht. Lach. Huilen is voor later.

Want nu je hier zo jong en vol met plannen ligt
en ik het niet kan laten je een toekomst mee te geven,
lijkt deze wereld veel te laf voor wat er in je zit.

Werd je al betogend genegeerd, heb je de dood
in zijn gezicht beledigd of toch jezelf maar
een laatste dienst bewezen? Ik weet het niet.
Maar weet goeie gast, je hebt gestreden voor je naam.

Dus ga, verre vriend. Blaas je naar een plek waar je
een oude dag geniet en een onbetwiste lijn uitzet.
En rust, maar niet te zacht. Maak ze gek.

Er is er één die aan de touwtjes trekt.

Koen Zonneveld, tweede prijs

NOVEMBER RAIN

Die lange solo van November Rain
moet bij mijn uitvaart door de aula schallen.
Gitaarmuziek verbroedert iedereen.

Mij geeft hij kippenvel van top tot teen,
hij zal ook vast mijn nageslacht bevallen,
die lange solo van November Rain.

Al roept een enkeling ontzet 'O neen',
dat zal mijn laatste feestje niet vergallen.
Gitaarmuziek verbroedert iedereen.

De erfenis leidt niet tot handgemeen,
wanneer men daar beluistert met zijn allen
die lange solo van November Rain.

Er is niet enkel treurnis en geween,
als Guns N' Roses uit de speakers knallen.
Gitaarmuziek verbroedert iedereen.

Wanneer ik daarna lig onder mijn steen,
dan hoor ik de muziek der hemelhallen:
die lange solo van November Rain.
Gitaarmuziek verbroedert iedereen.

Niels Blomberg, derde prijs

TERUGBLIK SEPTEMBER, OKTOBER, NOVEMBER SOOP-lezingen Bert Boelaars, Jan Sluijter en Fred Sterk, Sjoerd Jans

Geheel in de stijl van de grote volksschrijver begon **Bert Boelaars** op 26 september zijn herinneringen aan Gerard Reve met: 'Lieve jongens en meisjes'. Hij vertelde dat hij in 1974 als jonge journalist voor *Op de Keper*, een gratis Weerter huis-aan-huisblad, Gerard van het Reve interviewde. Na die eerste kennismaking ontmoetten ze elkaar met enige regelmaat en Boelaars wist Reve zelfs te verleiden tot een redacteurschap van het blad. Boelaars legde zijn herinneringen aan Reve in die Weerter periode (1971-1976) vast in *Koninklijke jaren* (2002). Vervolgens zoomde hij in op de late jaren '60, toen Reve in de Plantage Kerkstraat 43 III woonde. In deze tijd werd hem de P.C. Hooftprijs (1969) uitgereikt. Zijn roman *Bezorgde ouders* (1988) gaat over deze jaren dat hij samen met Teigetje tegenover Artis woonde. Kort nadat Woelrat zich daar ook bij had gevoegd, verhuisden ze gedrieën naar Greonterp. Antoine Bodaert, een frekwent bezoeker van Van het Reve c.s. op de Plantage Kerklaan, was in 1970 de volgende bewoner. Op 31 oktober waren buurtregisseur **Jan Sluijter** (Plantagebuurt) en **Fred Sterk** (Weesper-Amstelbuurt) onze

gasten. In een ontspannen sfeer vertelden beiden op een drukbezochte bijeenkomst over hun werk. Zij bevinden zich veel op straat, zijn gemakkelijk aanspreekbaar en hebben een goed gevoel voor humor. Het zijn ervaren politiemensen met een extra opleiding die zich inzetten voor veiligheid, leefbaarheid en het tegengaan van criminaliteit. Daartoe werken ze samen met diverse partners zoals het stadsdeel, woningcorporaties, buurthuizen, de GGD maar ook met de ondernemers en de bewoners in de wijk. Elke buurt in de regio Amsterdam-Amstelland heeft een eigen buurtregisseur die hier gedurende een aantal jaren werkt. Na afloop van de lezing namen velen de gelegenheid te baat hen nog wat te vragen.

Sjoerd Jans, die op 28 november te gast was in de SOOP, kwam als dienstweigeraar/portier al in 1978 terecht bij het Cultureel Studenten Centrum (CREA). Sinds 1980 is hij er directeur. CREA startte in H88, boven de keuken. In 1981 kreeg de UvA de beschikking over het voormalige Anthonie van Leeuwenhoek ziekenhuis aan de Sarphatistraat. De UvA zat met het gebouw in z'n maag, waarna de voorzitter van het college van bestuur Mr. Cammelbeek Sjoerd Jans de sleutel overhandigde met de mededeling dat de universiteit zou zorgen voor licht en verwarming maar dat de rest door hen moest worden gedaan. De medewerkers van CREA, afkomstig uit de wereld van de Verbeelding aan de Macht, wisten daar wel raad mee. Zij bouwden ziekenzaalen om tot gehoor- en theaterzalen en startten een illegale kroeg. CREA is eind jaren '60 ontstaan. Om de vaak bij de nieuwe studenten ontbrekende belangstelling voor kunst en cultuur te compenseren streefde CREA ernaar hen in aanraking brengen met toneel, dans, muziek, etc. Na ernstige financiële problemen in 1982 – zelfs geen geld meer voor salaris – verhuisde CREA naar 'Gebouw 2' van het voormalige Binnen Gasthuis aan de Grimborgwal, een gebouw waar de UvA opnieuw geen bestemming voor had. Hier was het mogelijk een legaal café, adequate studio's en een eigen theater in te richten.

CREA dook in de niche die Studium Generale heet. De universiteit had de handen vol met de nieuwe generatie studenten en had voor de culturele aspecten nauwelijks oog en capaciteit. CREA pakte deze leemte op en bood een breed georiënteerd cultureel programma voor studenten. Halverwege de jaren '90 kreeg CREA de beschikking over de Theaterschool.

En zo beschikte een bloeiend CREA in 1997 over twee forse panden. CREA verhuisde in 2011 naar de prachtig verbouwde voormalige Diamantslijperij aan de Nieuwe Achtergracht en richt zich voornamelijk op studenten.

In- en uitgeleid door Ester Wouthuysen kreeg Sjoerd Jans tot zijn verrassing een exemplaar van het krantje *Crea-Krat* waarmee CREA haar programma in de jaren '70 uitventte en dat zij uit haar archief had opgedoken.

TERUGBLIK 12 OKTOBER

Wandeling Amsterdam-Noord

Bij de halte van buslijn 33 aan de Prins Hendrikkade bleek al dat de belangstelling voor de wandeling aan de hand van onze voorzitter en stadssocioloog, Léon Deben, was overtekend. Léon was er niet van onder de indruk en onder het motto "hoe meer zielen, etc." begon hij direct na het verlaten van de bus aan zijn tour door Noord.

Zijn vaste onderwerpen, als architectuur/woningbouw, oude en nieuwe bewoning van de panden en kunst in de gebouwde omgeving, kwamen uiteraard ook ditmaal uitgebreid aan de orde. Hij voerde het gezelschap langs winkelcentrum Buikslotermeerplein via de oude kern van Nieuwendam naar de pont aan het IJplein en daarna via de OBA, Nemo en Arcam terug naar de Plantage.

Omdat veel deelnemers over een niet geringe kennis van het gebied bleken te beschikken, onstonden er onderweg regelmatig boeiende gedachtenwisselingen.

Volgend jaar, zo beloofde Léon, zal hij ons leiden langs de na-oorlogse bebouwing van Nieuw West.

TERUGBLIK 3 NOVEMBER

Laura Stavinoha

Laura Stavinoha, de sopraan en singer-songwriter die onder andere als "De Drijvende Diva" bekendheid verwierf, trad op zondag 3 november op in Eik en Linde met een sprankelende muziekkuitvoering. De volle zaal kon dit speciaal voor de Vrienden samengestelde programma erg waarderen. Laura was zichtbaar blij met de bijval en natuurlijk ook met de grote opkomst.

Enthousiast solo musicerend op piano met zang, maar in een aantal nummers ook begeleid door het Roemeense multi-talent Catalin Milea op verschillende blaasinstrumenten, leek het er soms op alsof er een hoofdprijs in een zangwedstrijd te winnen viel. In haar aanstekelijke verhalen, tussen de programma-onderdelen door, vertelde ze ondermeer dat ze daar bijna per ongeluk ervaring mee had. Nooit wilde ze deelnemen aan talentenjachten en concoursen, maar toen zij een keer in België daar toch in beland was, had ze totaal onverwacht de eerste prijs gewonnen. Inmiddels weten de aanwezige vrienden waarom.

NIEUWS

Onze website

Bezoekt u wel eens onze site?

Op www.vriendenvandeplantage.nl vindt u alle informatie over onze komende activiteiten. De berichten over de activiteiten die achter ons liggen vindt u in de rubriek Archief. Foto's van veel activiteiten zijn opgenomen in de rubriek Foto's.

Ook vindt u op onze website de bulletins die we hebben uitgegeven (vanaf december 2006). In een aparte rubriek vindt u informatie over culturele activiteiten van andere organisaties die ons interessant lijken voor onze leden. In de rubriek Gedichten staan inmiddels 41 gedichten opgenomen. In de rubriek Contact ziet een Facebooklogo staan. Als u hierop klikt komt u op onze Facebookpagina.

Per maand bezoeken ongeveer 100 mensen onze website. Misschien wilt u ook eens een kijkje nemen?

OOK IN DE BUURT

Zojuist verschenen

Frank de Vree, Hetty Berg, David Duindam (red.), *De Hollandsche Schouwburg, theater, deportatieplaats, plek van herinnering*, Amsterdam (AUP) 2013. € 29,95.

Het boek geeft een overzicht vanaf de ontstaansgeschiedenis van het gebouw in 1892 tot heden. Door twaalf auteurs worden verschillende aspecten uit de lange en bewogen geschiedenis belicht.

NIEUWS

Niek Koppen op het Idfa 2013

Documentairemaker Niek Koppen, die in maart j.l. met zijn films bij ons te gast was op het Plantage Filmfestival, was op het Idfa de 'Filmmaker in Focus'. Hij presenteerde er zijn nieuwste film *Dutch Darlings*. In deze documentaire legt Koppen de bijna verdwenen traditie van nationale klederdrachten vast. Hij is geïnteresseerd in de laatste generatie draagsters uit de hechte traditionele gemeenschappen, zoals Staphorst, Bunschoten en Spakenburg, en in hun motieven om die (tijdrovende) dracht te blijven dragen. Mannen hebben al jaren geleden met deze traditie gekapt, maar bleven hun vrouwen onverminderd steunen.

Andere hoogtepunten uit het oeuvre van Koppen, die hij op ons filmfestival liet zien, werden ook op het Idfa vertoond: *Siki* (1992) en *De slag in de Javazee* (1995).

De DVD-box met zijn documentaires werd tijdens het Idfa gepresenteerd.

OOK IN DE BUURT

Galerie Overstroom

Vrijwel tegenover de Nijlpaardbrug, op de begane grond van het Entrepotdok 33, bevindt zich sinds vorig jaar Galerie Overstroom, een initiatief van bewoner en galeriehouder Siep van der Werf. Afwisselend zijn er exposities van

schilderijen, grafiek, foto's, keramiek en beeldhouwwerk. De kleine galerie is geen kunsthandel en bemiddelt hooguit tussen klant en kunstenaar. Wie meer wil weten neemt contact op met de kunstenaar.

Na de acrylschilderijen van Manon van Leuven hangt er nu werk van Wim Drion dat het motto heeft 'Ode aan de zee'. Wim Drion (Voorburg, 1946) woont afwisselend in Amsterdam en op het Griekse eiland Paros. Zaterdag 23 november jongstleden liet de spreker bij de opening, Phons Leussink – de voorzitter van de VVE Entrepotdok – ons deze schilderijen echt beleven door ons te vragen voor een schilderij te gaan staan. Op dat moment was het geluid van de golven van de zee te horen, een aparte en intense belevenis. Wim Drion probeert in zijn werk de wisselende lichtval van de Griekse zon te vangen. De zee beweegt op zijn schilderijen. Zoals hij zelf zegt: "De zee speelt met het water, maakt schuim, geeft sfeer en kleur". Galerie Overstroom is tijdens exposities geopend op vrijdag, zaterdag en zondag van 13.00-18.00 uur of op afspraak (020 7727826).

OOK IN DE BUURT

Brugwachtershuisjes

Deze zomer was er bij ARCAM de expositie SWEETS over de 27 Amsterdamse brugwachtershuisjes. Hoewel de brugwachtershuisjes op opvallende plekken staan, passeren wij deze architectonische juweeltjes vaak ongemerkt. Door automatisering van het bruggenbedieningssysteem komen de huisjes binnenkort leeg te staan. Wat gaat ermee gebeuren? Sloop, verval of herbestemming?

Architectenbureau Space&Matter heeft de cultuurhistorische waarde van deze unieke gebouwtjes onderzocht en nieuwe functies voorgesteld. En het plan is nu om deze huisjes geschikt te maken voor hotelsuites variërend in grootte en luxe. De 'hotelkamers' zouden geëxploiteerd worden door het Lloyds Hotel.

In onze buurt staan er vier. Het eerste (1967) op de Kortjewantsbrug is ontworpen door Dic Slebos, het tweede bij de Scharrebiërsuis (1906) is getekend door Publieke Werken o.l.v. W.A. de Graaf, het derde, van de hand van architect D.L. Sterenburg, bevindt zich bij de Hortusbrug en dateert uit 1956. Laatstgenoemde heeft ook het gebouwtje bij de Walter Süskindbrug in retrostijl (1972) ontworpen.

OBSERVATIES UIT DE BUURT

Eik en Linde

Door Joke van der Wey

Je kunt natuurlijk doneren aan het Prins Bernhard Cultuurfonds, om culturele projecten te ondersteunen. Maar hoeveel leuker is het niet om je geld uit te geven in het café! Nee, dat is geen tegenstelling. Als het maar een eerbiedwaardig bruin café betreft; dan hou je namelijk al drinkend en kletsend hoogstpersoonlijk een culturele traditie in stand. Nu is de Plantagebuurt gezegend met diverse horecage-

gelegenheden, maar voor cultureel verantwoord cafébezoek moet je toch eigenlijk in Eik en Linde zijn. Al was het maar vanwege de lange en interessante geschiedenis (de eerste Eik en Lindeherberg was gevestigd in het Wolvenhuis van Artis). Of de roemruchte radio-uitzendingen met Ischa Meijer. En niet te vergeten: de muziekmiddagen van de Vrienden van de Plantage die in de gelagkamer plaatsvinden. Het Plantage-etablisement geeft wel vaker gelegenheid tot bijzondere bijeenkomsten. Vorige week werd er bijvoorbeeld het nieuwe Van Vollenhoven Stoutbier gelanceerd, een voedzaam bier dat eeuwenlang zo ongeveer om de hoek gebrouwen werd in De Gekroonde Valk aan de Hoogte Kadijk. Ook al een culturele traditie! De komende maanden blijft het op de tap. We kunnen niets bewijzen, maar het zou natuurlijk kunnen dat er al Valkbier geschonken werd in het Wolvenhuis!

Het interieur van Eik en Linde is bruin op zijn klassiekst. Als je binnenkomt (kan ook digitaal, via hun site) zie je links een forse bar met ouderwetse barkrukken, rechts een scala aan stoelen, tafeltjes en een biljart, want ook deze traditie wordt in ere gehouden. Alles is lekker doorleefd en aan de wanden is geen plekje leeg.

En nu moeten we toch even een misverstand uit de weg ruimen: een dergelijk café is niet speciaal voor oude mannen die dagelijks de barman vervelen of mompelend de krant lezen bij een fluitje pils. Ook jonge personen, mits alcoholgerechtigd, komen er graag, al was het maar ter afwisseling van hippe hotspots. 'Meer sfeer,' zegt een jonge bezoeker, 'de service is een stuk beter en de conversatie ook. Sowieso kun je hier beter praten, in een hipstercafé sta je maar naar elkaar te schreeuwen en met een half oog naar meisjes te loeren. Er is bovendien een hoop te zien. Ik bedoel aan de wanden, maar ook bij het biljart. Niemand kan zo goed driebanden als die oude mannen in Eik en Linde.' Zo is het. En die goede doelen, die kun je er altijd nog naast doen.

BEKENDE BUURTGENOTEN, DEEL 2

Een droomhuis voor Westerman

Door Ester Wouthuysen

Gerardus F. Westerman (1807-1890), initiatiefnemer en oprichter van Artis in 1838, was eigenlijk boekhandelaar in de zaak van zijn vader in de Kalverstraat 95. In 1830 was hij mede-eigenaar geworden. Drie jaar later trad hij in het huwelijk met Maria van der Schroeff (1814-1892). Zij kregen tussen 1835 en 1850 zes kinderen, drie dochters en drie zoons. In 1858 stootte Westerman de boekwinkel af, want na de dood van zijn vader enkele jaren eerder, was het directeurschap van Artis steeds moeilijker te combineren met de winkel.

In 1857 was Westerman al met zijn gezin vanaf de Kalverstraat dicht bij Artis gaan wonen in een oud Plantagehuis aan de Middenlaan 24. De Plantage was toen nog eigen-

dom van de gemeente, voornamelijk bebouwd met eenvoudige laagbouw in hout of steen. De grote uitverkoop van de gronden begon in 1859, waarna de buurt in de loop van 40 jaar is volgebouwd. Zo kreeg de Plantage zijn huidige aanzien van een 19de-eeuwse 'enclave' binnen de 17de-eeuwse stadsgrens.

Het is bekend dat Westerman het oude Plantagehuis tot zijn dood heeft bewoond, maar vast niet bekend is dat hij tien meter verder een heel nieuw huis had willen laten bouwen, compleet met uitkijktorentje. Met die bedoeling had hij in 1859 voor f 3.886,50 een groot stuk grond gekocht langs de Plantage Kerklaan, vanaf de Middenlaan tot de Muidergracht (kadastrale nrs H 4466 en H 4818), waarop een stenen en een houten tuinhuisje stonden. Uit de bouw aanvraag van 9 februari 1860 en de bijgevoegde bouwtekeningen, zonder vermelding van de architect/aannemer, blijkt hoe Westerman zich zijn nieuwe huis had gedacht op de hoek van Middenlaan en Kerklaan (oud nr V132, waar nu de sigarenwinkel van P. Zeilstra is gevestigd). Al snel kreeg hij toestemming tot bouwen, onder meer op voorwaarde dat hij de 'gemetselde koepel' (tuinhuisje) op die hoek moest afbreken en dat hij de hele schutting langs de Plantage Kerklaan moest vernieuwen. Dat alles binnen drie maanden.

Wat kan een Artisdirecteur zich nu meer wensen dan vanuit een open uitkijktorentje zijn hele dieren tuin (toen de helft van het huidige oppervlak) te kunnen overzien! Vanaf zijn hoge standpunt had hij als koning van de Plantage kunnen uitkijken over zijn dierenrijk aan de overkant van de kruising en op het drukke stadsgewoel beneden. Jammer dat dit ideale ontwerp niet is uitgevoerd. Het torentje zou bovendien een leuk pendant zijn geweest van het tegenover liggende hoekhuis (nu Chinees restaurant Happy Corner) met zijn, inmiddels afgebroken, torentje. Westerman heeft de bouwgrond in elk geval vóór 1866 van de hand gedaan, want in dat jaar kreeg de nieuwe eigenaar C. Conen toestemming de Plantage Kerklaan 11 tot 23 te bebouwen. Op de bij zijn aanvraag gevoegde tekening staat het hoekhuis als reeds 'bestaand gedeelte' ook ingetekend. En dat is overduidelijk niet het hoekhuis-met-torentje van Westerman, maar het huidige hoekpand dat dus tussen 1860 en 1866 moet zijn gebouwd.

Interessant is dat Westermans naam in 1872 weer opduikt als bouwheer, deze keer voor Plantage Middenlaan 26. Dit pand, ontworpen door Jean Servais, werd wél uitgevoerd en staat er nog. Maar Westerman is ook daar niet gaan wonen...

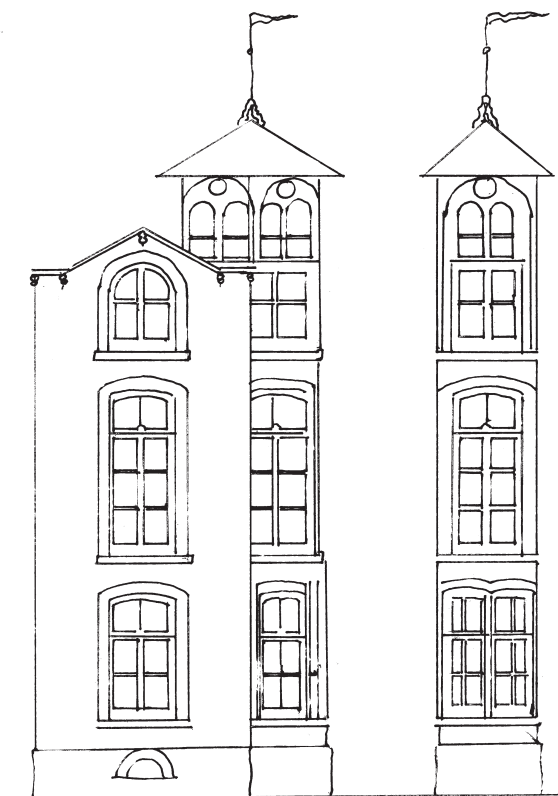
De nieuwe gegevens m.b.t. Westermans bouwplannen roepen veel vragen op, die niet één twee drie beantwoord kunnen worden. Waarom kocht hij dat grote stuk grond om kort daarop weer te verkopen en voor wie was het woonhuis op nr. 26 bedoeld? Speculeerde hij wellicht?

Toen Westerman op 9 mei 1890 was overleden, werd zijn stoffelijk overschot vanuit zijn oude woning onder overwel-

digende belangstelling door de Plantage naar de Oosterbe-graafplaats, toen nog vlak achter de Muiderpoort gelegen, gebracht.

Zijn weduwe verkocht het huis aan architect C.A. Bombach, die daar in 1892 de Artis Schouwburg (in 1894 omgedoopt tot Hollandsche Schouwburg) neerzette.

Al tijdens zijn leven werd Westerman zeer bewonderd om zijn energie en daadkracht voor cultuur en welzijn in Amsterdam in het algemeen, en voor Artis en de Plantage in het bijzonder. Hij was bijvoorbeeld een van de drijvende krachten achter de oprichting van de Amsterdamse Omnibus Maatschappij (1871) en de Panorama Maatschappij (1878). Dat er een straatnaam naar hem vernoemd zou worden sprak wel vanzelf. Pogingen hiertoe, zelfs al tijdens zijn leven in 1878, maar ook vlak na zijn dood in 1890 en nog eens in 1904 om de belangrijkste verkeersweg van de buurt, de Plantage Middenlaan, te veranderen in Plantage Westermanstraat leden telkens schipbreuk. Het zou nog tot 1963 duren tot de Plantage Prinsenlaan, de gedempte Nieuwe Prinsengracht, door wethouder Joop den Uyl werd omgedoopt tot Plantage Westermanlaan.

SAA, tekening EW naar ontwerp voor woonhuis Westerman.

Bronnen: H. Van den Hoek Ostende, *Jaarboek Amstelodamum* 1966. SAA, archief van notaris W.P.C. Fabius: 5075, inv.nrs 22395 en 22 426. archief familie Westerman: 399, inv.nr. 103, over straatnamen.